

2009

TUTKIMUKSET

PK-YRITYSBAROMETRI, SYKSY 2009

Alueraportti, Kainuu

ESIPUHE

Suomen Yrittäjät ja Finnvera Oyj tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raportteina. Valtakunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään koko pk-sektorin näkökulmasta ja myös päätoimialoittain teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna. Alueraporteissa kehitystä verrataan erityisesti kyseisen alueen yritysten ja koko maan välillä.

Syksyn 2009 Pk-yritysbarometri perustuu 3850 pk-yrityksen vastauksiin. Se kuvaa siten kattavasti suomalaisten pk-yritysten käsityksiä taloudellisen toimintaympäristön muutoksista ja yritysten liiketoimintaan ja kehitysnäkymiin vaikuttavista tekijöistä. Barometrin kyky ennakoida talouden suhdannekäänteitä on ollut varsin hyvä.

Tässä raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia lähimmän 12 kuukauden aikana sekä yleistä elinkeinoilmastoa. Lisäksi tarkastellaan yritysten rahoitustilannetta, kasvuhakuisuutta sekä yritysten kehittämistarpeita ja -esteitä.

Yritysten maksuvalmius ja luottomarkkinoiden toimivuus ovat ajankohtaisia, kriittisiä kysymyksiä. Samaan aikaan haetaan merkkejä talouden tilan kohenemisesta. Entä kuinka pk-yritykset pystyvät sopeuttamaan toimintaansa nykyisissä talouskriisin oloissa? Näihin kysymyksiin haetaan vastausta tässä barometrissa.

Helsingissä 2.9.2009

*Jussi Järventaus
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät*

*Pauli Heikkilä
toimitusjohtaja
Finnvera Oyj*

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	3
JOHDANTO.....	4
AINEISTO.....	5
1 Kainuun ja koko maan yritykset	7
2 Yritykset ja työllisyys	8
3 Pk-yritysten suhdannenäkymät.....	9
3.1 Yleiset suhdannenäkymät.....	9
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin	10
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet.....	11
5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet	12
6 Pk-yritysten työllistämisen esteet.....	15
7 Sopeuttamistoimet suhdannetilanteen vuoksi	16
8 Elinkeinoilmasto	17
9 Pk-yritysten kasvuhakuisuus.....	19
10 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset	20
11 Yrittäjyysilmapiiri	21
12 Pk-yritysten rahoitus.....	22
13 Maksuvaikkeudet ja -järjestelyt.....	26

Finnveran yhteystiedot

Suomen Yrittäjien yhteystiedot

TIIVISTELMÄ

Suhdannenäkymät. Koko maan ja alueen pk-yritykset odottavat suhdanteiden heikkenevän lähimmän vuoden aikana oman yrityksen kannalta. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat edelleen heikkomat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Kevään 2009 tilanteeseen verrattuna ovat sekä Kainuussa että koko maassa suhdannenäkymät kuitenkin nousseet.

Koko maan ja alueen pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua lähes kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisemmat kevääseen 2009 verrattuna. Kainuussa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät ovat keskimääräistä paremmat lähes kaikkien osatekijöiden kohdalla verrattaessa koko maan tuloksiin.

Kainuussa toimivat pk-yritykset odottavat nyt työllisyyden heikkenevän seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Kainuussa matalammalla tasolla kuin keväällä 2009. Koko maassa puolestaan henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat paremmat kuin edellisessä kyselyssä.

Koko maan pk-yrityksistä 35 prosenttia ja alueella 28 prosenttia on jo sopeuttanut toimintaansa suhdannetilanteen vuoksi. Lisäksi hieman yli kymmenesosa koko maan ja hieman vajaa kymmenesosa alueen pk-yrityksistä suunnittelee toimintansa sopeuttamista.

Kehittämisen esteet. Kainuussa pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet ovat yleinen suhdanne-/ maailmantilanne sekä resurssitekijät. Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpina esteinä 3 prosentilla Kainuun pk-yrityksistä. Kainuussa toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen olevan edelleen pienempi kehittämisen este, kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin.

Työllistämisen esteet. Kainuun pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat kysynnän riittämättömyys sekä työn sivukulut. Koko maan tasolla työllistämisen suurimmiksi esteiksi koettiin kysynnän riittämättömyys sekä työvoiman saatavuus. Koko maan yrityksistä 37 prosentilla ja Kainuun alueen pk-yrityksistä 33 prosentilla ei ole tarvetta työllistää.

Rahoitus. Kainuun ja koko maan pk-yrityksistä noin kolmasosa oli ottanut ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kuukauden aikana. Koko maassa ja alueella toimivista pk-yrityksistä noin joka neljäs aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan vuoden aikana. Finnveran suhdannelainaa / -takausta aikoo näistä yrityksistä hakea koko maassa ja alueella hieman yli kolmasosa vastanneista. Tärkeimpänä käyttötarkoituksena rahoitukselle pidetään alueella rahoituksen ottamista yrityksen kehittämishankkeisiin.

Yhteensä 37 prosenttia rahoitusta ottaneista koko maan pk-yrityksistä kokee, että rahoitusmarkkinat ovat heijastuneet rahoitusehtoihin melko tai erittäin paljon. Alueella puolestaan vajaa kolmasosa (29 %) pk-yrityksestä kokee rahoitusmarkkinoiden vaikuttaneen ehtoihin melko tai erittäin paljon. Alueella koetaan kokonaisuudessaan rahoitusmarkkinoiden muutoksilla / ongelmilla olleen harvemmin vaikutusta rahoitusehtoihin kuin koko maassa keskimäärin.

Suurin osa sekä alueen että koko maan pk-yrityksistä ilmoittaa, että yrityksessä ei ole ollut tarvetta rahoituksen vakauttamiselle.

Maksuvaikeudet ja -järjestelyt. Hieman vajaa viidesosa koko maan pk-yrityksistä ilmoittaa yrityksellä olleen maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana. Alueella puolestaan hieman yli neljäsosa ilmoittaa yrityksellä olleen maksuvaikeuksia. Yli puolet koko maan ja alueen pk-yrityksistä lisäksi ilmoittaa, että asiakkailta / kumppaneilla on ollut maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana.

Kymmenesosa koko maan ja hieman yli kymmenesosa alueen pk-yrityksistä ilmoittaa, että maksujärjestelyihin on ollut tarvetta verottajan kanssa viimeisen kuuden kuukauden aikana. Alueella on siten ollut hieman useammin tarvetta maksujärjestelyille verottajan kanssa kuin koko maassa keskimäärin.

JOHDANTO

Tässä pk-yritysten näkymiä käsittelevässä tutkimuksessa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten (alle 250 henkeä työllistävien yritysten) mielikuvia yleisestä suhdannekehityksestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Lisäksi on tiedusteltu mm. yrityksen kehittämiseen, kasvuun, työllistämiseen ja rahoittamiseen liittyvistä rakenteellisista tekijöistä.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset pk-yritykset. Otantalähteenä on käytetty Tilastokeskuksen toimialaluokitusta TOL 2002 sekä Fonecta ProFinder -yritysrekisteriä, josta otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala, kokoluokka ja sijainti. Vastaaajajoukko on 3850 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä.

Tutkimusaineisto on kerätty internet- ja puhelinkyselyinä kesä-heinäkuussa 2009. Raportin luvussa "Aineisto" on esitetty taustatietojakaumat alueen haastatelluista yrityksistä. Tutkimuksen on tehnyt Innolink Research Oy Suomen Yrittäjien ja Finnvera Oyj:n toimeksiannosta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Innolink Research Oy:ssä tutkimusjohtaja Mikko Kesä, viestintäpäällikkö Etta Partanen ja tutkimuspäällikkö Katri Ahtiainen sekä Suomen Yrittäjissä ekonomisti Harri Hietala ja Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen.

1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti sivulla 6 olevan kartan mukaista aluejakoa. Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla maakuntajaosta on poikettu (Helsinki, muu Pääkaupunkiseutu ja muu Uusimaa).

2) Helsingin, Pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan aikasarjoissa ja kuvioissa olevat luvut ovat vuoden 1999 syksyyn asti koko Uudenmaan alueen lukuja. Pohjanmaan raportissa luvut ovat vuoden 2006 syksyyn asti Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan rannikon yhteisiä lukuja.

3) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta.

Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana

paranee 39 %, huononee 9 % ⇒ **saldoluku = + 30 %**

AINEISTO

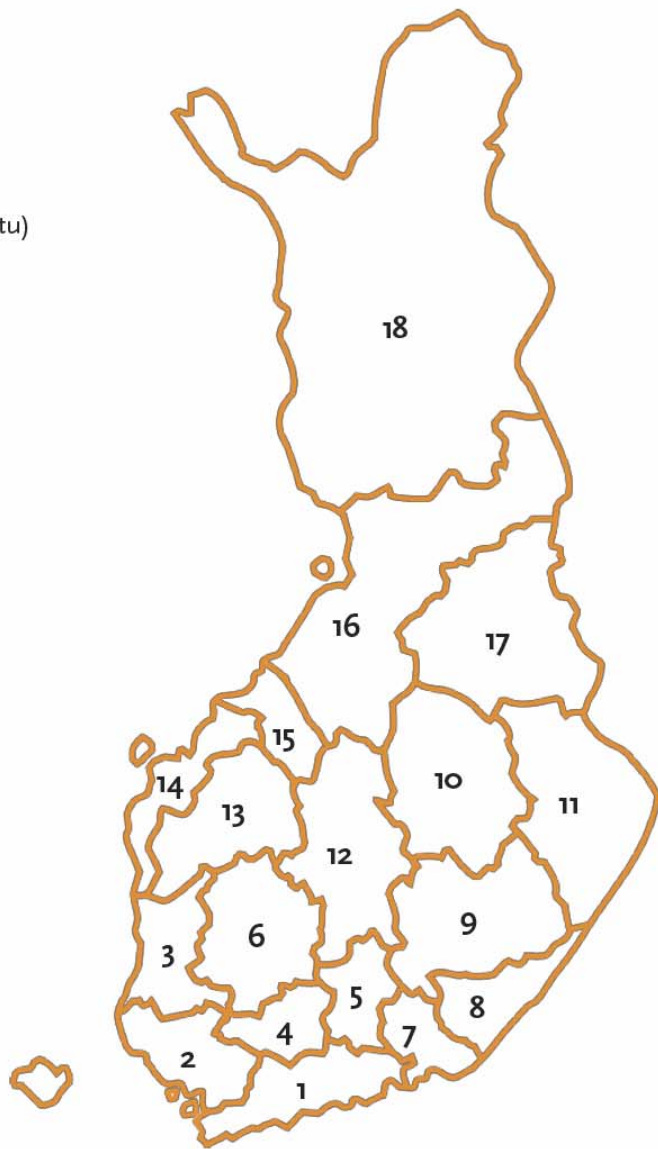
Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaamaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

TAUSTATIETOJA ALUEELTA HAASTATELLUISTA YRITYKSISTÄ:**PK-YRITYSBAROMETRI 2/2009**
- Aineiston rakenne -

		n=	%
ALUE	KAINUU	60	1
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus (TOL: D)	7	12
	Rakentaminen (TOL: F)	8	13
	Kauppa (TOL: G)	14	23
	Palvelut (TOL:H, I, K, O)	31	52
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	31	52
	5 - 9 henkilöä	10	17
	10 - 19 henkilöä	11	18
	20 - 49 henkilöä	5	8
	50+ henkilöä	3	5
LIIKEVAIHTO VUONNA 2008	Alle 0,20 milj. euroa	15	25
	0,20 - 0,49 milj. euroa	11	18
	0,50 - 1,49 milj. euroa	14	23
	1,50+ milj. euroa	12	20
	Ei vastausta	8	13
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	4	7
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	17	29
	Pyrkii säilyttämään asemansa	29	49
	Ei kasvutavoitetta	9	15
	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	0	0
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	42	74
	Kyllä, vie itse suoraan	11	19
	Kyllä, tuotteita viedä osana toisen yrityksen tuotekokonaisuutta	6	11
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	- 1997	54	92
	1998 – 2002	3	5
	2003	2	3
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	46	77
	Palkattu toimitusjohtaja	7	12
	Muut	7	12

Pk-yritysbarometrin aluejako

1. Uusimaa, erilliset raportit:
 - Helsinki
 - Pääkaupunkiseutu (pl. Helsinki)
 - Uusimaa (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseutu)
2. Varsinais-Suomi
3. Satakunta
4. Kanta-Häme
5. Päijät-Häme
6. Pirkanmaa
7. Kymenlaakso
8. Etelä-Karjala
9. Etelä-Savo
10. Pohjois-Savo
11. Pohjois-Karjala
12. Keski-Suomi
13. Etelä-Pohjanmaa
14. Pohjanmaa
15. Keski-Pohjanmaa
16. Pohjois-Pohjanmaa
17. Kainuu
18. Lappi

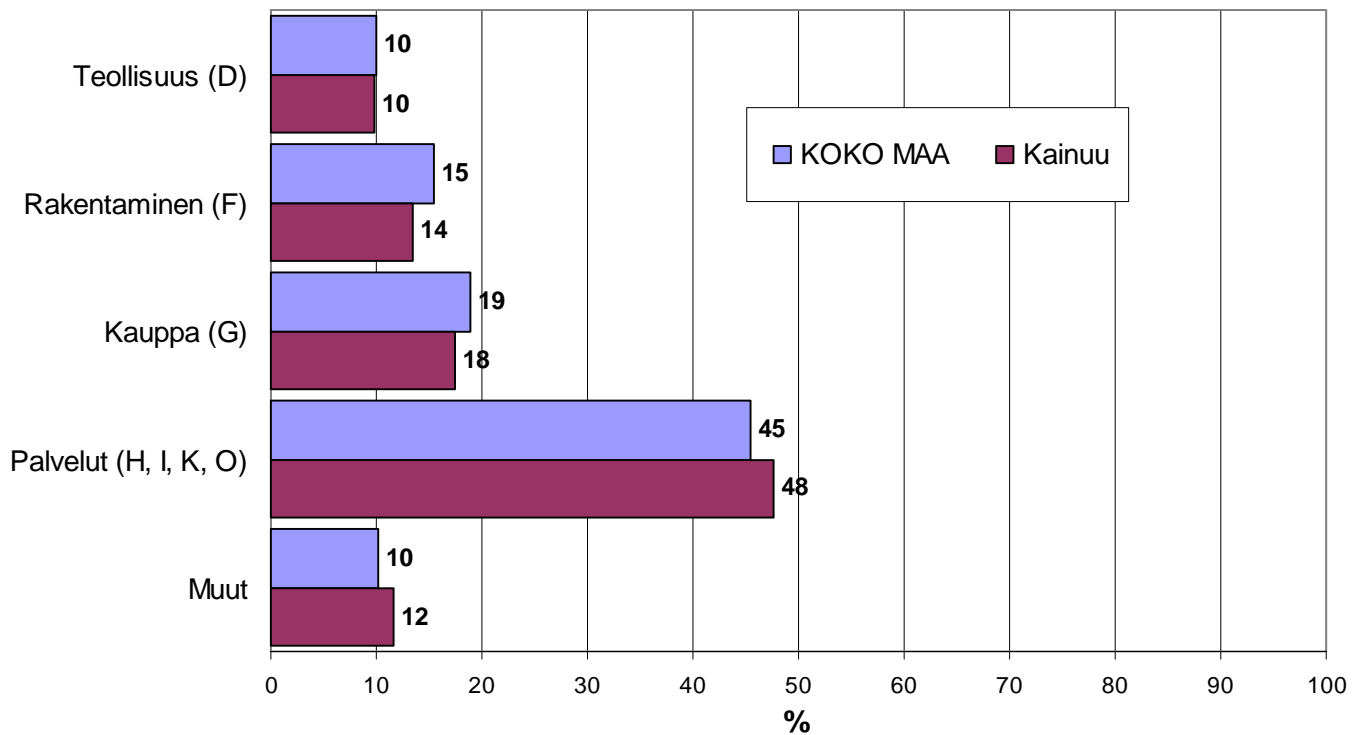

Tutkimustulokset

1 Kainuun ja koko maan yritykset

Suomessa oli 252 658 yritystä vuonna 2007.¹ Näistä yrityksistä noin 2966 toimi Kainuussa. Kainuussa on rakennusalan ja kaupan alan yrityksiä suhteellisesti hieman vähemmän ja palvelualan yrityksiä suhteellisesti hieman enemmän kuin koko maassa keskimäärin.

1. YRITYSTEN OSUDET ERI TOIMIALOILLA

Toimialan nimen jäljessä on sulussa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2002) mukainen toimialanumero.

¹ Lähde: Tilastokeskus: Yritys- ja toimipaikkarekisteri

2 Yritykset ja työllisyys

Kainuun maakunnassa työskenteli vuonna 2008 noin 34 000 työntekijää². Työttömyysaste oli vuonna 2008 Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun mukaan koko maassa 6,4 % ja Kainuussa 11,2 %.

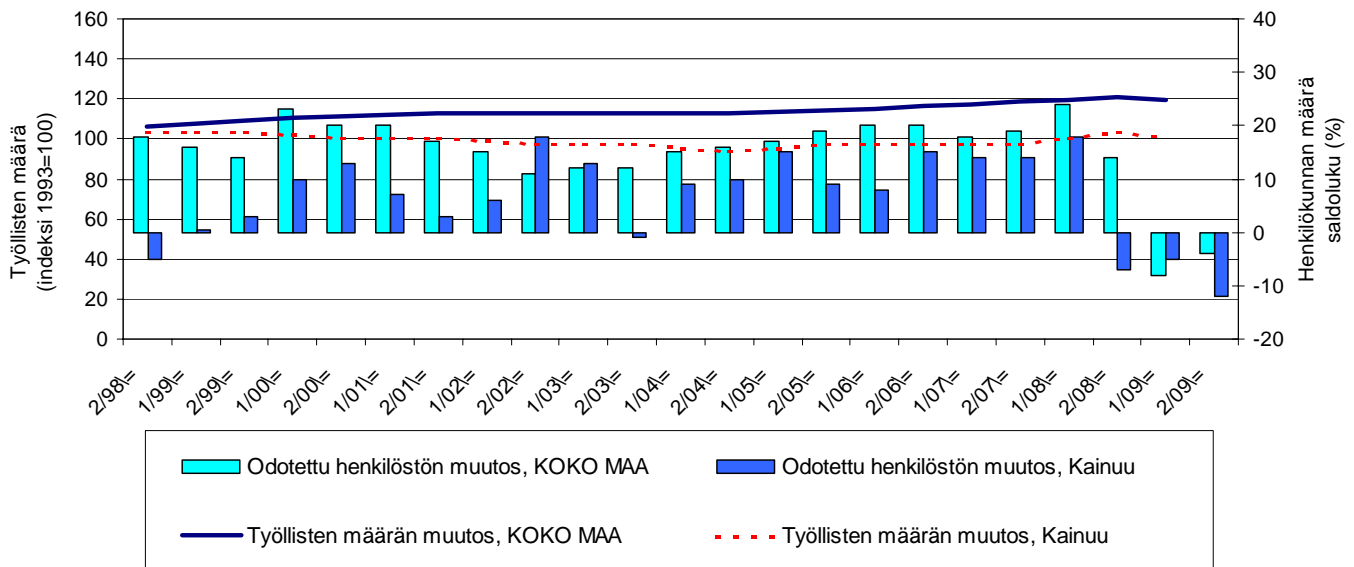
Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi %	Yhtä suuri %	Pienempi %	Saldoluku %
KOKO MAA	13	71	17	-4
Kainuu	9	71	20	-12

Kainuussa toimivat pk-yritykset odottavat nyt työllisyyden heikkenevän seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella nyt pienempi kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Kainuussa matalammalla tasolla kuin keväällä 2009 (saldoluku tuolloin -5 %). Koko maassa puolestaan henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat paremmat kuin edellisessä kyselyssä, sillä keväällä 2009 henkilökunnan määrän saldoluku oli -8 %.

Seuraavassa kuviossa on verrattu Kainuun työllisten määrää (indeksi 1995=100) ja pk-yritysten henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä seuraavan vuoden aikana³.

2. HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄN MUUTOSODOTUKSET SEURAAVAN VUODEN AIKANA SEKÄ TYÖLLISTEN MÄÄRÄN TILASTOITU MUUTOS

² Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus.

³ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana.

3 Pk-yritysten suhdannenäkymät

3.1 Yleiset suhdannenäkymät

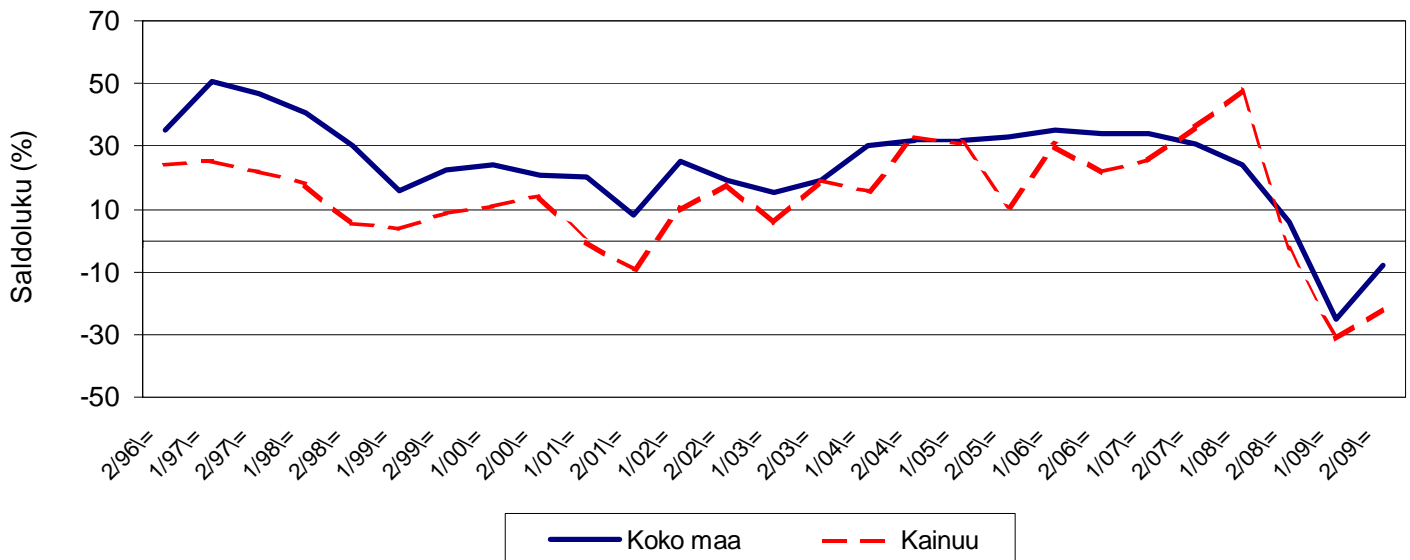
Taulukko 3.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee %	Pysyy ennallaan %	Huononee %	Saldoluku %
KOKO MAA	19	55	26	-8
Kainuu	12	54	34	-22

Koko maan ja alueen pk-yritykset odottavat suhdanteiden heikkenevän lähimmän vuoden aikana oman yrityksen kannalta. Kainuussa toimivista pk-yrityksistä nyt 12 prosenttia ennakoivat suhdannenäkymien lähimmän vuoden aikana paranevan ja 34 prosenttia yrityksistä ennakoivat suhdanteiden heikkenevän. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat edelleen heikkomat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten yleisten suhdannenäkymien kehitys tutkimusjaksosta 2/96 lähtien. Kevään 2009 tilanteeseen verrattuna ovat sekä Kainuussa että koko maassa suhdannenäkymät nousseet. Koko maassa nousua on tapahtunut aluetta enemmän.

3.1 YLEISET SUHDANNENÄKYMÄT LÄHIMMÄN VUODEN AIKANA

3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin

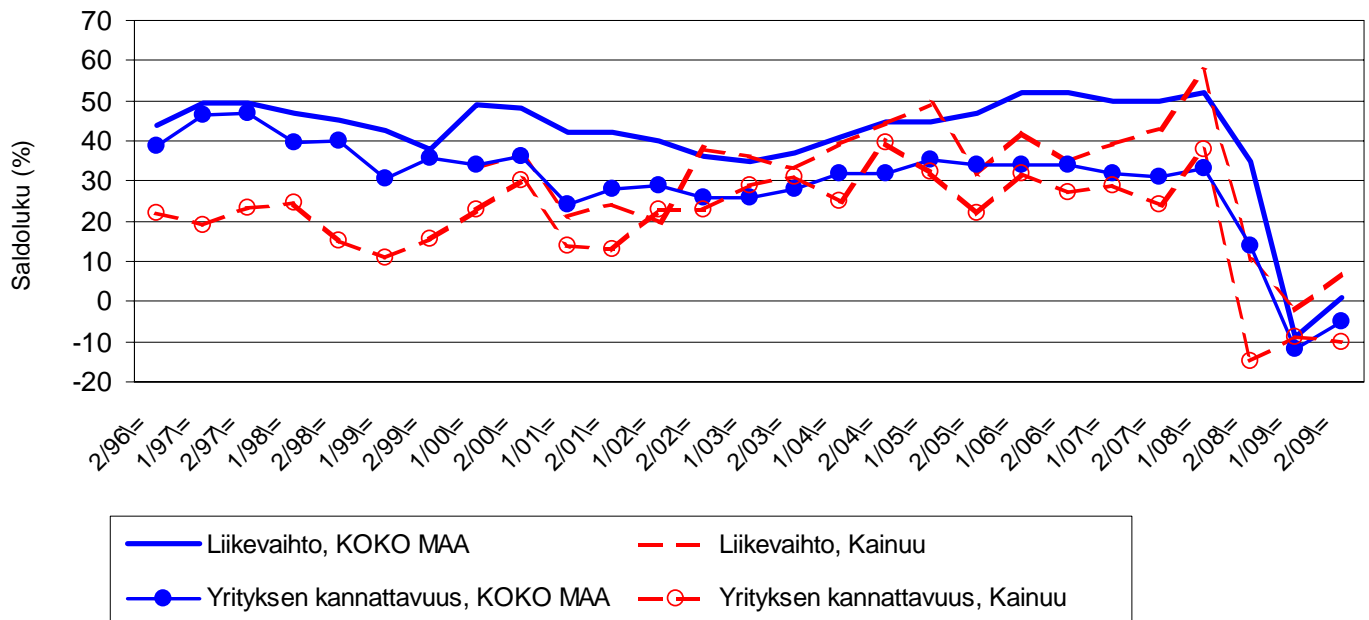
Taulukko 3.2: Pk-yritysten suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua.

	Liikevaihto	Investointien arvo	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotanto-kustannukset	Yrityksen kannattavuus	Vaka-varaisuus	Tuotekehitys-panostukset
KOKO MAA								
Suurempi	29	13	11	10	26	23	21	17
Yhtä suuri	44	59	74	74	59	48	62	66
Pienempi	28	28	15	16	15	29	17	17
Saldoluku (%)	1	-15	-5	-6	12	-5	4	0
Kainuu								
Suurempi	32	22	18	13	30	18	22	23
Yhtä suuri	43	55	61	69	56	53	62	64
Pienempi	25	22	21	19	15	28	17	14
Saldoluku (%)	7	0	-3	-6	15	10	5	10

Koko maan ja alueen pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua lähes kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisemmat kevääseen 2009 verrattuna. Kainuun osalta kaikkien muiden tekijöiden paitsi investointien arvon, viennin arvon ja tuonnin arvon osalta ovat suhdannenäkymät positiivisia. Kainuussa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät ovat keskimääräistä paremmat lähes kaikkien osatekijöiden kohdalla verrattaessa koko maan tuloksiin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymien⁴ kehitys jaksosta 2/96 lähtien. Sekä liikevaihdon että kannattavuuden suhdannenäkymät ovat koko maassa ja alueella nousseet kevään 2009 kyselyyn verrattuna.

3.2 SUHDANNENÄKYMÄT SEURAAVAN VUODEN KULUTTUA

⁴ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana.

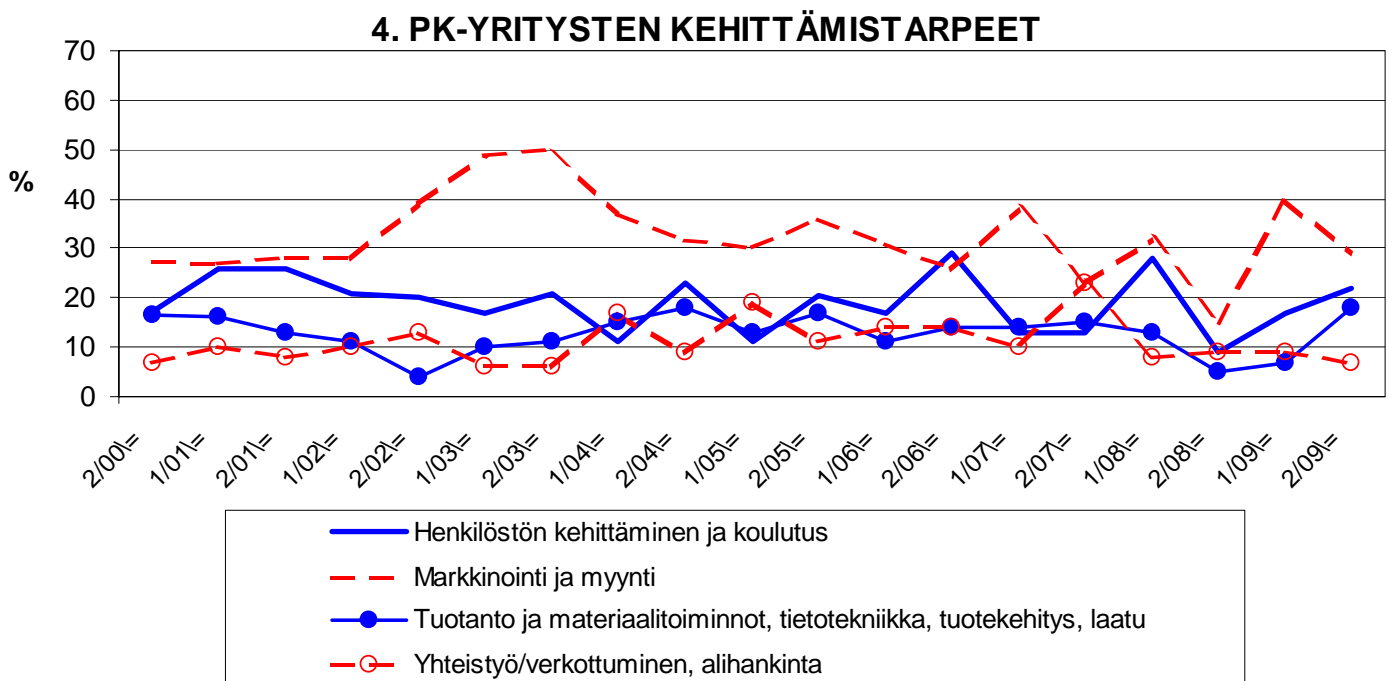
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet

Taulukko 4: Pk-yrityksillä eniten kehittämistarvetta tällä hetkellä.

	KOKO MAA %	Kainuu %
Johtaminen	4	4
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	15	22
Markkinointi ja myynti	32	29
Vienti ja kansainvälistyminen	3	4
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	7	6
Tuotanto ja materiaalitoinnot, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	10	18
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	12	7
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	2	6
Ei kehittämistarvetta	16	6

Kainuun ja koko maan pk-yritysten kehittämistarpeet eroavat jonkin verran toisistaan. Kainuun pk-yrityksissä koetaan olevan, koko maan tavoin, eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä. Seuraavaksi eniten kehittämistarvetta alueen ja koko maan pk-yrityksillä on henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa. Verrattaessa Kainuun tuloksia koko maahan, koetaan Kainuussa koko maata enemmän tarvetta henkilöstön kehittämiseen ja koulutukseen, vientiin, tuotantoon ja materiaalitointoihin sekä ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten huomiointiin liittyen.

Kehittämistarpeista on kevääseen 2009 verrattaessa lisääntyneet tarpeet henkilöstön kehittämiseen ja koulutukseen sekä tuotantoon liittyen. Markkinointiin ja myyntiin sekä yhteistyöhön/verkottumiseen liittyvät tarpeet sen sijaan ovat hieman laskeneet.

5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet

Taulukko 5: Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet.

	KOKO MAA	Kainuu
	%	%
YRITYSTOIMINNAN SÄÄTELY	3	7
byrokratia	1,0	5,0
työlainsäädäntö	0,6	1,7
työehtosopimukset	0,4	0,0
muu sääntely	0,7	0,0
KUSTANNUSTASO	7	8
verotus	1,0	0,0
palkkataso	2,0	1,7
työn sivukulut	2,8	5,0
muut tuotantokustannukset	1,4	1,7
KILPAILUTILANNE	12	17
kireä kilpailutilanne	8,1	8,3
markkinoiden liiallinen keskittyminen	0,8	3,3
julkisen sektorin elinkeinotoiminta	0,5	1,7
markkinoita vääristävät tuet	0,2	1,7
harmaa talous, konkurssit jne.	0,6	0,0
kysynnän riittämättömyys	1,7	1,7
RAHOITUS	7	3
rahoituksen saatavuus	2,7	1,7
rahoituksen hinta	1,0	0,0
vakuuksien puute	3,2	1,7
RESURSSITEKIJÄT	16	18
ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	8,7	11,7
alihankkijoiden/osatoimittajien		
saatavuus	0,6	0,0
toimitilat	1,4	1,7
koneet ja laitteet	0,6	0,0
muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	3,6	3,3
YLEINEN SUHDANNE- /MAAILMANTILANNE	37	28
MUUT TEKIJÄT	6	5
EI OSAA SANOA	12	13

Kainuussa pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet ovat edelleen yleinen suhdanne-/maailmantilanne sekä resurssitekijät. Resurssitekijöistä erityisesti ammattitaitoisen työvoiman saatavuus koetaan alueen pk-yritysten keskuudessa yrityksen kehittämisen esteeksi. Yleinen suhdanne- / maailmantilanne koetaan Kainuussa nyt pienemmäksi kehittämisen esteeksi kuin koko maassa keskimäärin. Resurssitekijät puolestaan koetaan alueella koko maahan verrattuna nyt hieman suuremmaksi kehittämisen esteeksi.

Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpina esteinä 3 prosentilla Kainuun pk-yrityksistä. Näistä yrityksistä on vakuuksien puute pahimpana esteenä 50 prosentilla ja rahoituksen saatavuus 50 prosentilla vastanneista. Kainuussa toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen olevan edelleen pienempi kehittämisen este, kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin.

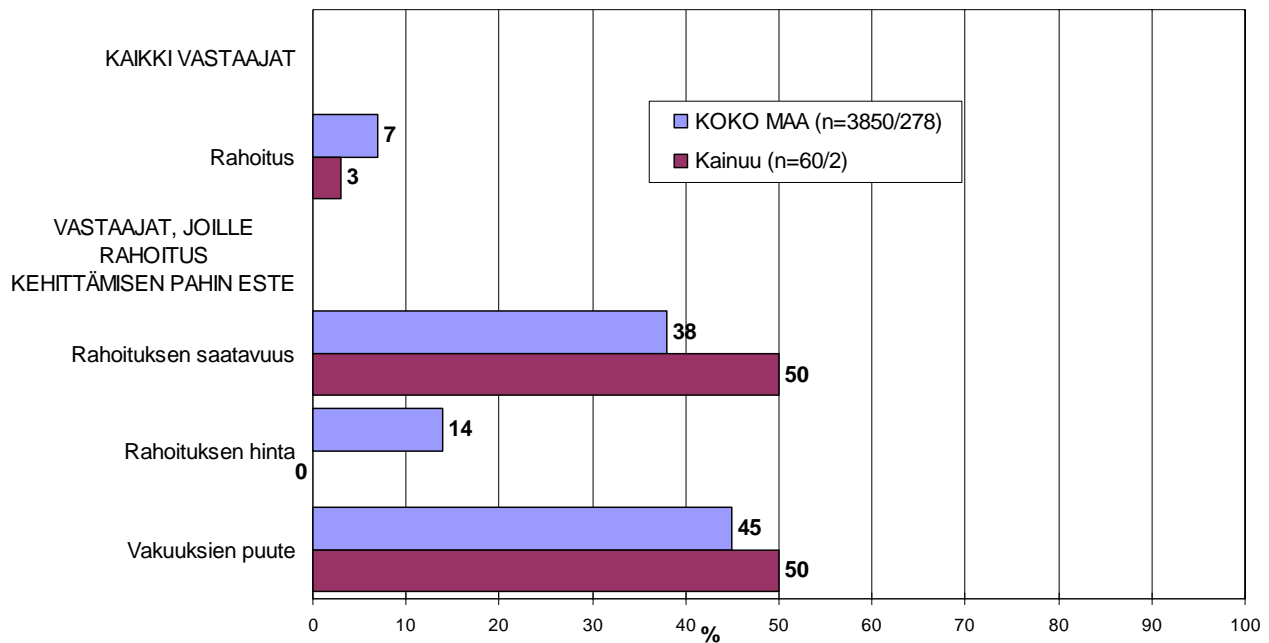
Kainuussa kaikki pk-yritykset pitävät rahoitusta kokonaisuudessaan samansuuruisena kehittämisen esteenä verrattuna kevään 2009 tilanteeseen. Alueen kasvuhakuiset⁵ pk-yritykset puolestaan kokevat rahoituksen hieman suuremmaksi kehittämisen esteeksi.

Koko maassa kaikki pk-yritykset pitävät rahoitusta nyt hieman pienempänä esteenä verrattuna kevään 2009 tilanteeseen. Kasvuhakuiset pk-yritykset kokevat rahoituksen samansuuruisiksi kehittämisen esteeksi kuin keväällä 2009.

5.1 PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET

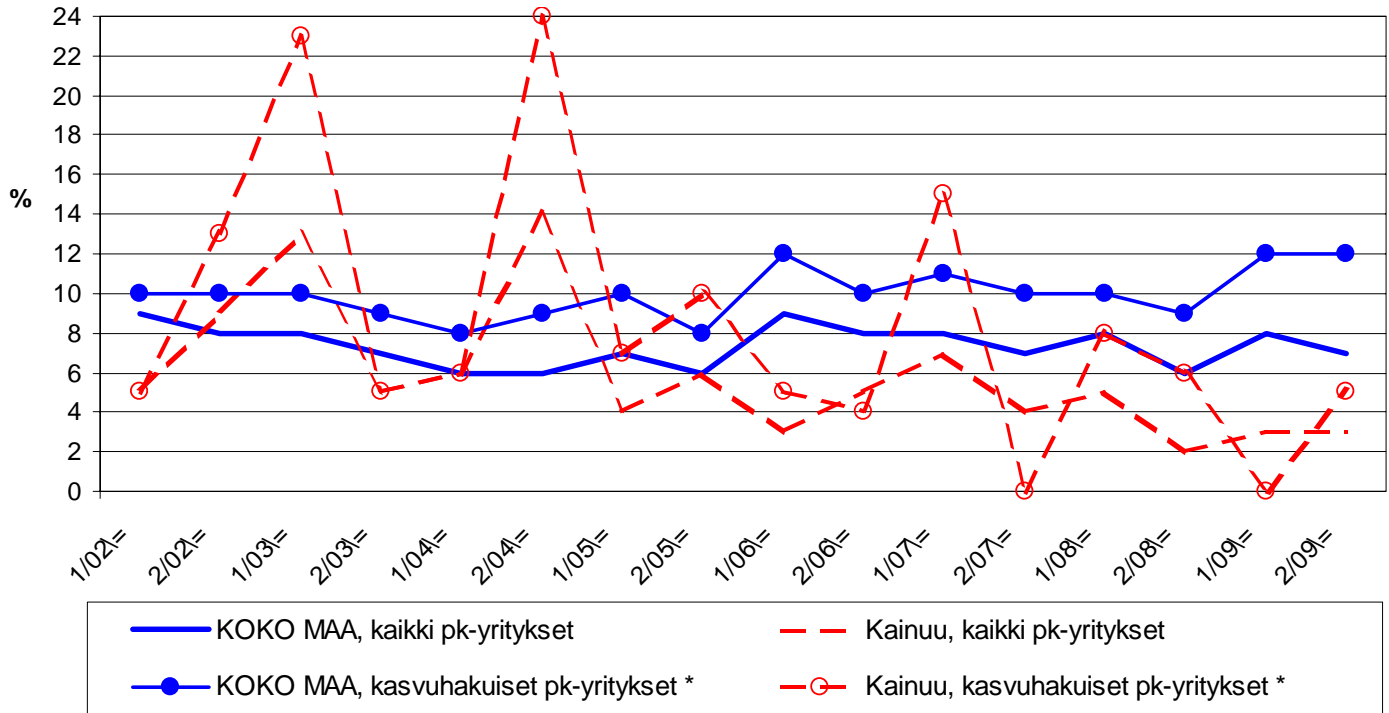
-Rahoitus-

n=kaikki vastaajat/rahoitus suurin kehittämisen este

⁵ Voimakkaasti kasvuhakuiset ja mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivät pk-yritykset yhteensä.

5.2 PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET - Rahoitus kokonaisuudessaan -

*) Yritys on voimakkaasti kasvuhakuinen tai pyrkii kasvamaan mahdollisuuksien mukaan

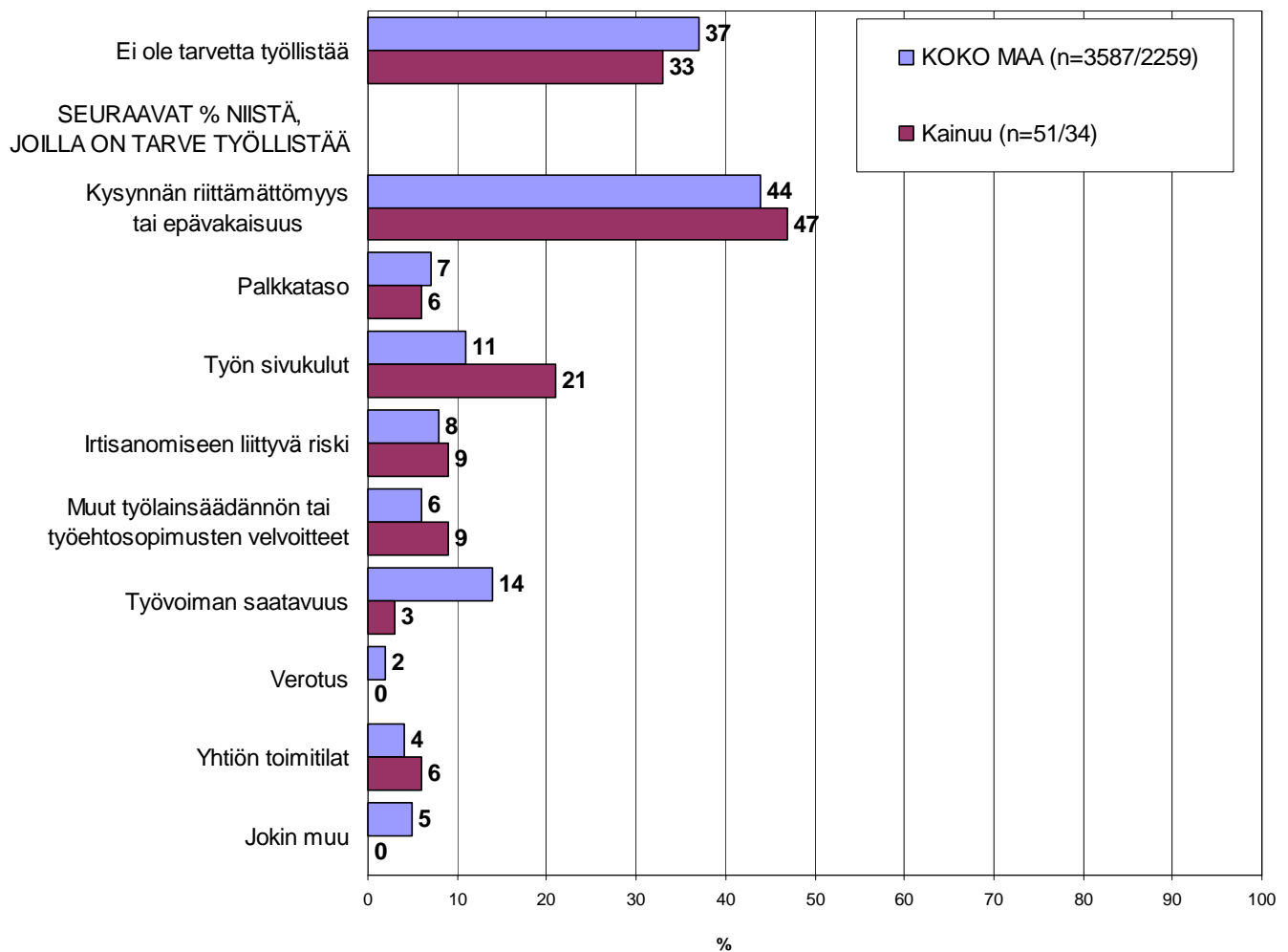
6 Pk-yritysten työllistämisen esteet

Kainuun pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat kysynnän riittämättömyys sekä työn sivukulut. Kysynnän riittämättömyyttä vajaa puolet ja työn sivukuluja 21 prosenttia niistä pk-yrityksistä, joilla on tarve työllistää, pitää työllistämisen suurimpina esteinä. Koko maan tasolla työllistämisen suurimmiksi esteiksi koettiin kysynnän riittämättömyys sekä työvoiman saatavuus.

Koko maan yrityksistä 37 prosentilla ja Kainuun alueen pk-yrityksistä 33 prosentilla ei ole tarvetta työllistää.

6. PK-YRITYSTEN TYÖLLISTÄMISEN SUURIN ESTE

n=kaikki vastaajat/yrityksellä tarve työllistää

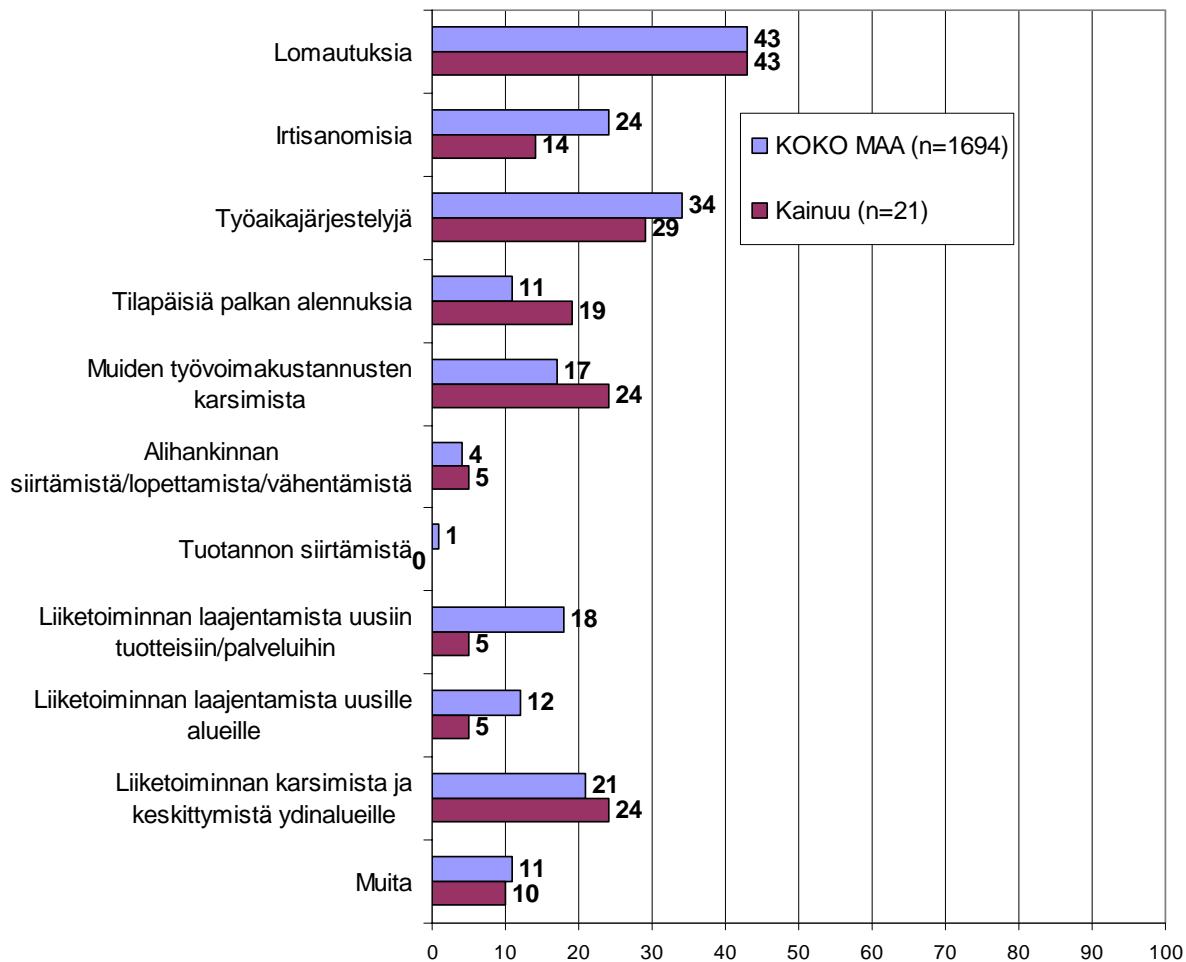
7 Sopeuttamistoimet suhdannetilanteen vuoksi

Koko maan pk-yrityksistä 35 prosenttia ja alueella 28 prosenttia on jo sopeuttanut toimintaansa suhdannetilanteen vuoksi. Lisäksi hieman yli kymmenesosa koko maan (12%) ja vajaa kymmenesosa alueen (9%) pk-yrityksistä suunnittelee toimintansa sopeuttamista.

43 prosenttia alueen toimintaa sopeuttaneista / sopeuttamista suunnittelevista pk-yrityksistä on tehnyt / aikoo lomautuksia. Toiseksi eniten alueella on tehty / suunnitellaan tehtäväksi työaikajärjestelyjä. Koko maan pk-yrityksissä nämä olivat myös kaksi eniten toteutettua / suunnitteilla olevaa sopeuttamistointia. Irtsanomisia on tehnyt / suunnittelee tekevänsä puolestaan 24 prosenttia koko maan ja 14 prosenttia alueen vastanneista pk-yrityksistä.

7. MITÄ SOPEUTTAMISTOIMIA ON TEHTY/SUUNNITTEILLA

n=on jo sopeuttanut, suunnittelee sopeuttamista

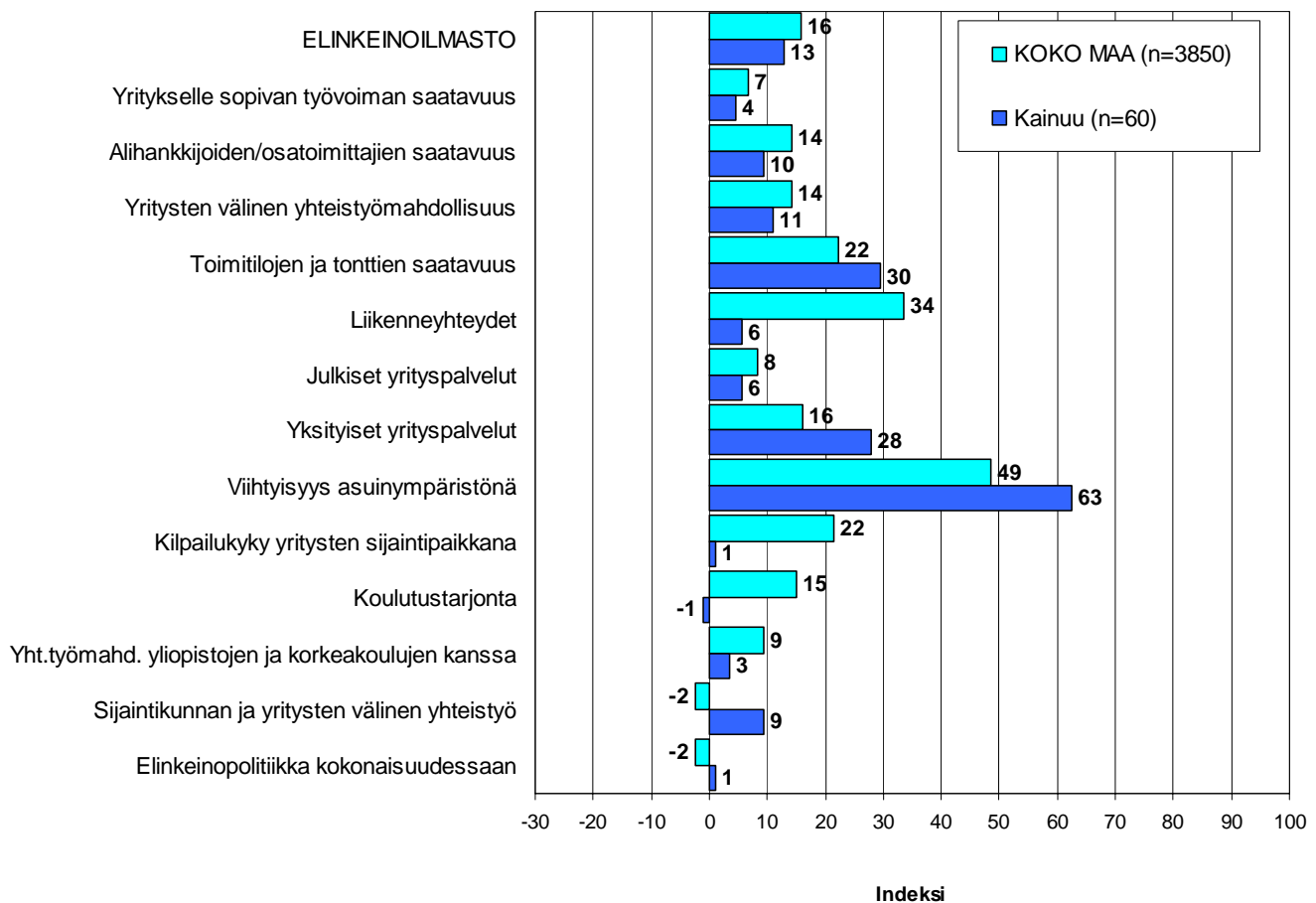
8 Elinkeinoilmasto

Yrityksen sijaintikuntaan elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta ollaan Kainuussa edelleen tyytymättömämpiä kuin koko maassa keskimäärin. Tyytyväisimpiä Kainuussa sijaitsevat yritykset ovat alueen viihtyisyyteen asuinympäristönä, toimitilojen ja tonttien saatavuuteen sekä yksityisiin yrityspalveluihin. Tyytymättömiä alueella ollaan nyt kilpailukykyyn yritysten sijaintipaikkana sekä nyt myös koulutustarjontaan. Kainuun pk-yritykset ovat muuta maata tyytymättömämpiä lähes kaikkiin elinkeinoilmaston osatekijöihin.

Kokonaisuutena tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on Kainuussa sekä koko maassa hieman noususuunnassa. Aiemmin kysytyt tekijät 'yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut' ei ole ollut mukana kyselyssä vuodesta 2006 lähtien.

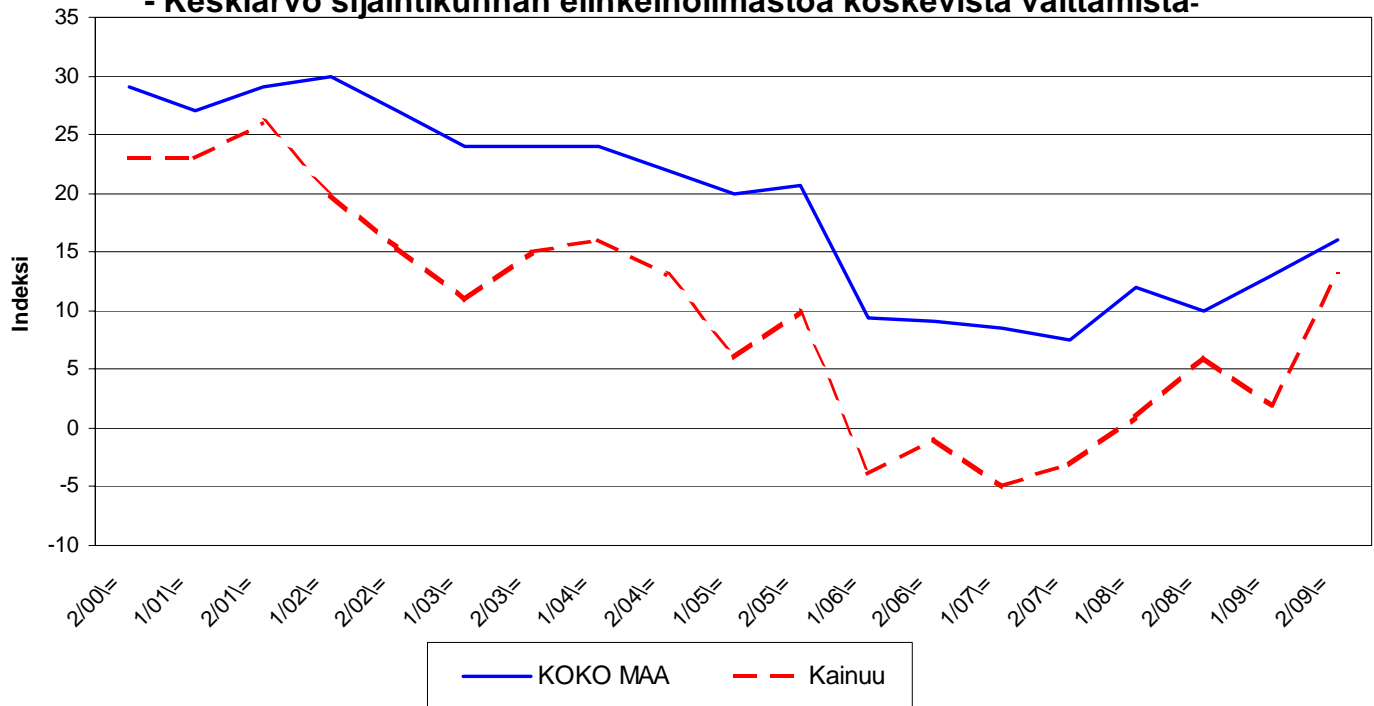
8.1 ELINKEINOILMASTO

n=kaikki vastaajat

8.2 ELINKEINOILMASTO

- Keskiarvo sijaintikunnan elinkeinoilmastoa koskevista väittämistä-

9 Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Taulukko 6: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

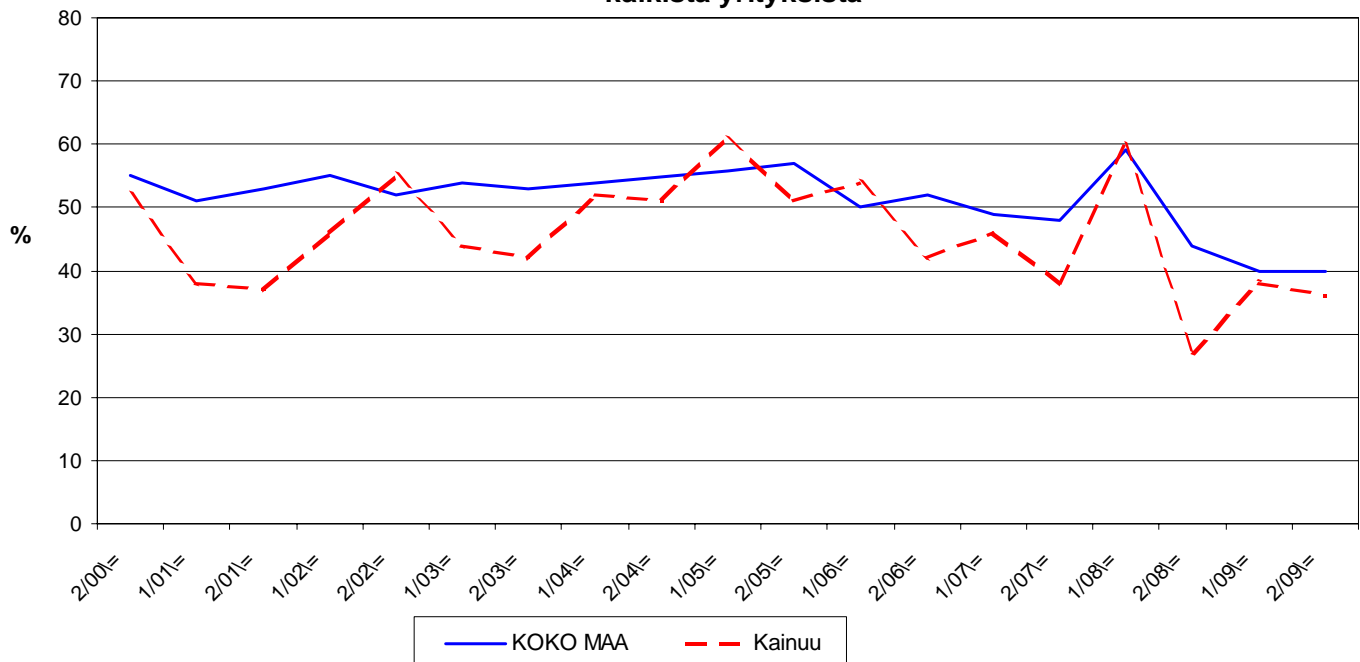
	KOKO MAA %	Kainuu %
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	7	7
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	32	29
Pyrimme säilyttämään asemamme	40	49
Yrityksellämme ei ole kasvutavoitteita	18	15
Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	3	0

Kainuussa on nyt saman verran voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä, kuin koko maassa keskimäärin. Koko maan tasolla kolme prosenttia pk-yrityksistä ennakoivat toiminnan loppuvan. Alueella toiminnan loppumista ei ennakoivakaan pk-yritys. Tärkeimpinä kasvukeinoinaan alueen pk-yritykset pitävät edelleen yhteistyön lisäämistä muiden yritysten kanssa, uusien tuotteiden ja palvelujen kehittämistä sekä myynnin ja markkinoinnin lisäämistä.

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on koko maassa yhteensä 40 prosenttia ja Kainuussa hieman vähemmän, yhteensä 36 prosenttia. Voimakkaasti kasvuhakuisten sekä kokonaisuutena kasvuhakuisten yritysten osuus koko maassa on pysynyt samalla tasolla keväästä 2009. Voimakkaasti kasvuhakuisten yritysten osuus on noussut alueella edellismittauksesta kun taas kokonaisuutena kasvuhakuisten osuus on hieman laskenut.

9. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS

-Voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavien yritysten osuus kaikista yrityksistä-

10 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset

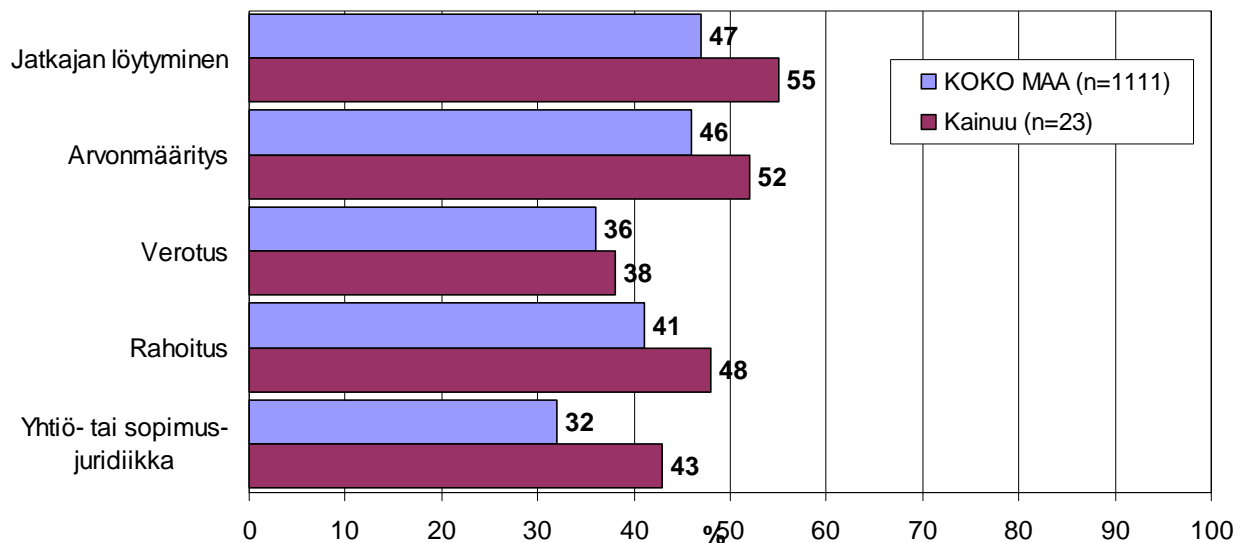
Taulukko 7: Sukupolven- tai omistajanvaihdokset pk-yrityksissä.

	KOKO MAA %	Kainuu %
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
Ei	57	44
Kyllä, 1-2 vuoden sisällä	11	20
Kyllä, 3-5 vuoden sisällä	18	19
Ei osaa sanoa	14	17

Kainuun alueella on sukupolven- tai omistajanvaihdos odotettavissa lähimmän viiden vuoden aikana joka 39 prosentissa pk-yrityksistä. Suurimmat haasteet sukupolven- tai omistajanvaihdosta aikoville yrityksille Kainuun alueella ovat edelleen jatkajan löytäminen ja arvonmääritys.

10. ODOTETTAVISSA OLEVAT ONGELMAT SUKUPOLVEN-TAI OMISTAJANVAIHDOKSEEN LIITTYVISSÄ ASIOISSA

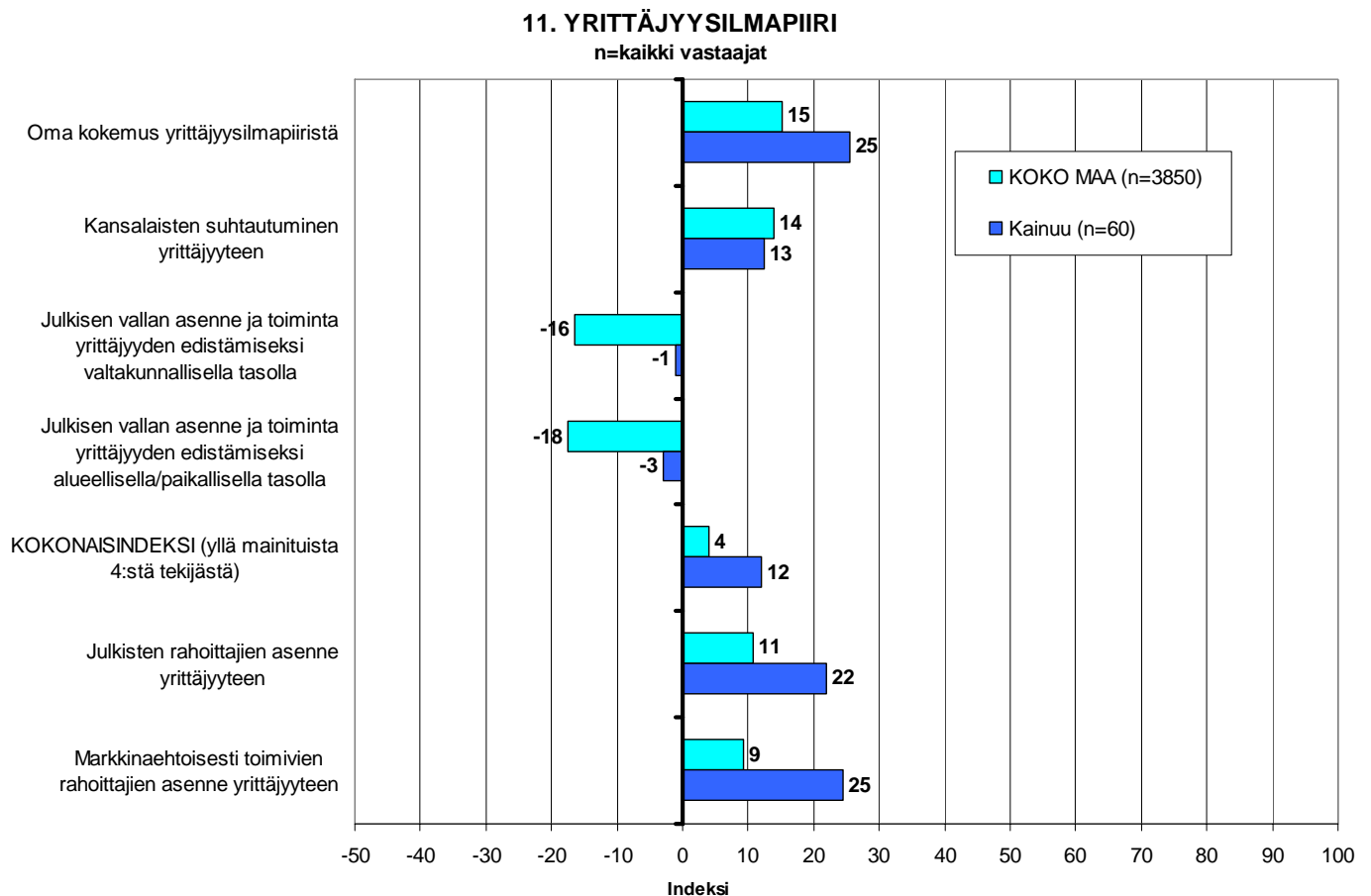
-Yritykset, joissa vaihdos odotettavissa lähimmän 5 vuoden aikana-
n=sukupolven/omistajanvaihdos viiden vuoden sisällä

11 Yrittäjyysilmapiiri

Koko maan keskimääräinen kokonaisindeksi yrittäjyysilmapiirille on positiivinen +4, kun taas Kainuussa se on edelleen parempi, +12. Indeksien osatekijöistä oma kokemus yrittäjyysilmapiiristä sekä kansalaisten suhtautuminen arvioidaan positiivisiksi tekijöiksi. Arviot omasta kokemuksesta yrittäjyysilmapiiristä sekä kansalaisten suhtautuminen yrittäjyyteen arvioidaan alueella hieman positiivisemmin kevääseen 2009 verrattuna. Julkisen vallan asenne ja toimet arvioidaan selkeästi negatiivisiksi sekä Kainuun että koko maan osalta.

Julkisten rahoittajien ja myös markkinaehtoisesti toimivien rahoittajien asenne yrittäjyyteen arvioidaan Kainuun alueella edelleen paremmiksi kuin koko maassa keskimäärin. Markkinaehtoisten rahoittajien asenne saa paremman arvioin julkiseen puoleen verrattuna Kainuussa. Koko maan pk-yritysten keskuudessa julkisten rahoittajien rahoittajien asenne saa puolestaan paremman arvion markkinaehtoisesti toimivien rahoittajien asenteeseen verrattuna.

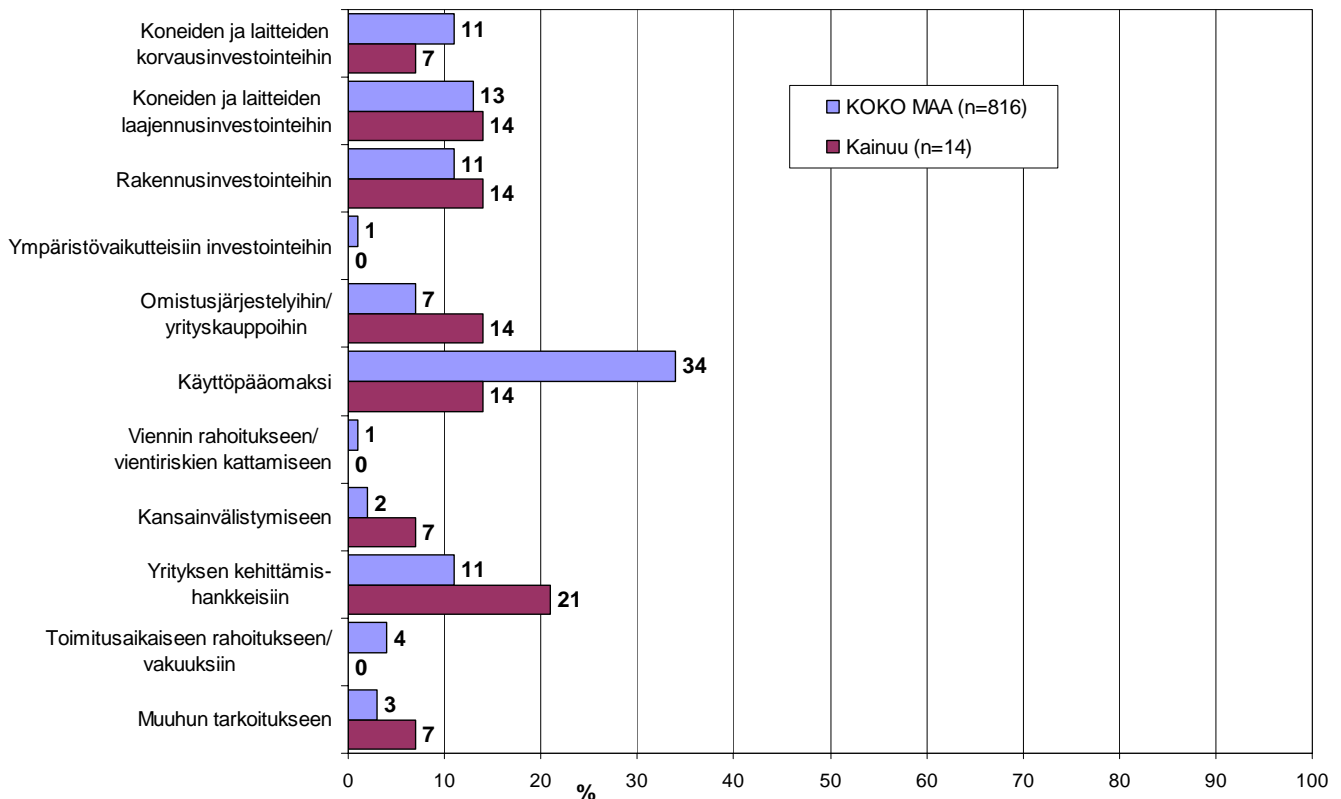
12 Pk-yritysten rahoitus

Kainuun alueen (32%) ja koko maan (30%) pk-yrityksistä noin kolmasosa oli ottanut ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kuukauden aikana. Koko maan pk-yrityksistä 51 prosenttia oli ottanut lainaa rahoituslaitoksilta, kun alueella vastaava lukema on suurempi, 63 prosenttia.

Koko maassa (23%) ja alueella toimivista pk-yrityksistä noin joka neljäs (25%) aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan vuoden aikana. Finnveran suhdannelainaa / -takausta aikoo näistä yrityksistä hakea koko maan osalta 37 prosenttia ja alueella 36 prosenttia. Tärkeimpänä käyttötarkoituksena rahoitukselle pidetään alueella rahoituksen ottamista yrityksen kehittämishankkeisiin.

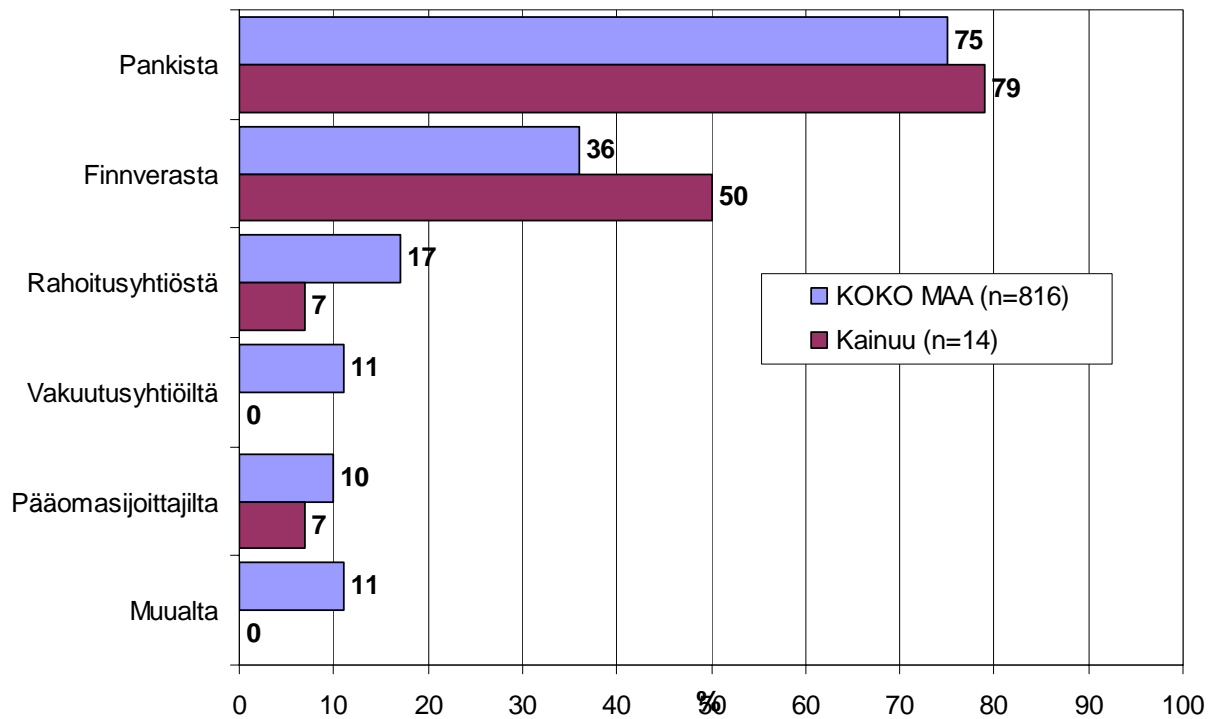
Kainuun pk-yritykset aikovat hankkia ulkoista rahoitusta useimmiten pankista (79 %) tai Finnverasta (50 %).

12. TÄRKEIN KÄYTTÖTARKOITUS ULKOPUOLISELLE RAHOITUKSELLE -Yritykset, jotka aikovat ottaa ulkopuolista rahoitusta- n=yritys aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta

13. MISTÄ AIKOO HAKEA RAHOITUSTA

-Yritykset, jotka aikovat ottaa ulkopuolista rahoitusta-
n=yritys aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta

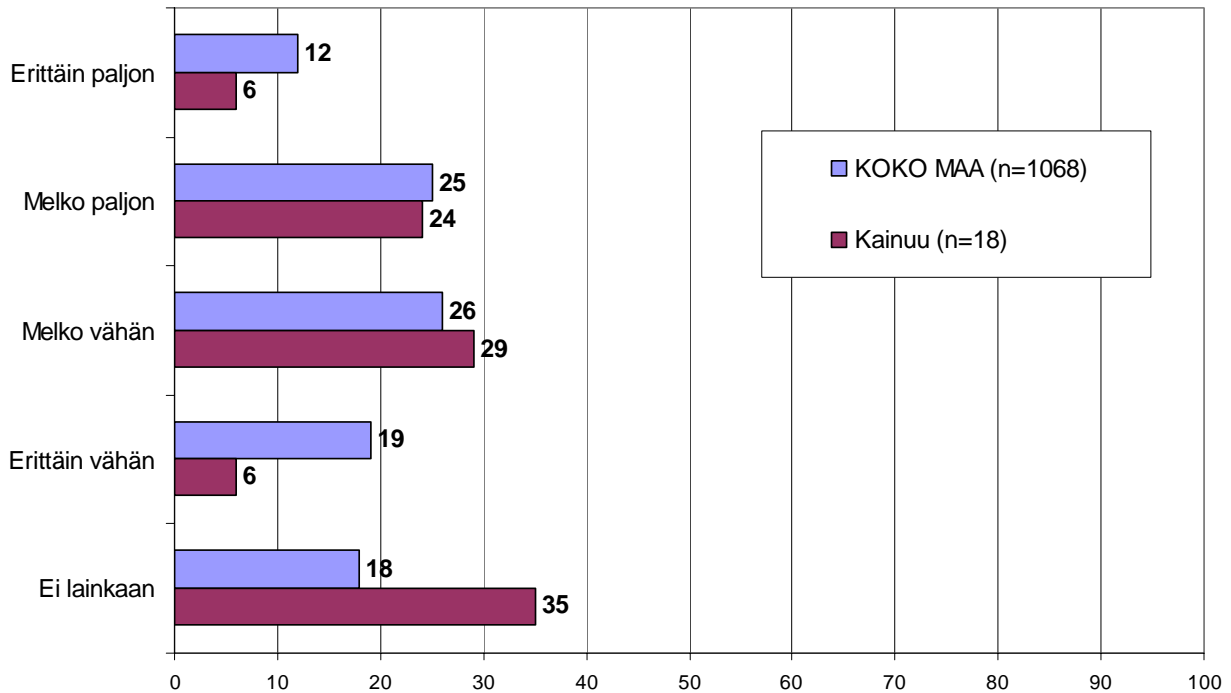

Yhteensä 37 prosenttia rahoitusta ottaneista koko maan pk-yrityksistä kokee, että rahoitusmarkkinat ovat heijastuneet rahoitusehtoihin melko tai erittäin paljon. Alueella puolestaan vajaa kolmasosa (29 %) pk-yrityksestä kokee rahoitusmarkkinoiden vaikuttaneen ehtoihin melko tai erittäin paljon. Noin viidesosa koko maan ja noin kolmasosa alueen pk-yrityksistä ilmoittaa, että rahoitusmarkkinoiden muutokset / ongelmat eivät ole heijastuneet lainkaan rahoitusehtoihin.

Alueella koetaan kokonaisuudessaan rahoitusmarkkinoiden muutoksilla / ongelmilla olleen harvemmin vaikutusta rahoitusehtoihin kuin koko maassa keskimäärin.

14. OVATKO RAHOITUSMARKKINOIDEN MUUTOKSET / ONGELMAT HEIJASTUNEET RAHOITUSEHTOIHIN

n=on ottanut ulkopuolista rahoitusta viimeisen 12 kk aikana

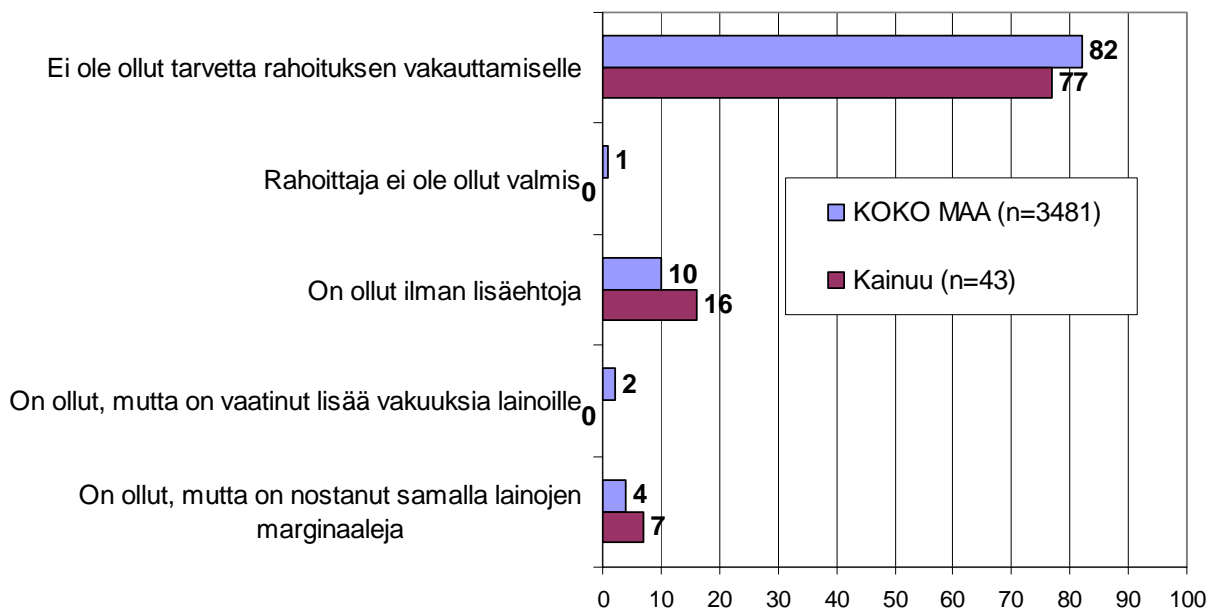

Suurin osa sekä alueen että koko maan pk-yrityksistä ilmoittaa, että yrityksessä ei ole ollut tarvetta rahoituksen vakauttamiselle.

Kymmenesosa koko maan ja yli kymmenesosa alueen pk-yrityksistä ilmoittaa, että päärahoittaja on ollut valmis vakauttamaan rahoitusta ilman lisäehtoja. Ainoastaan pieni osa koko maassa ilmoittaa, että rahoittaja ei ole ollut valmis vakauttamaan rahoitusta. Alueella puolestaan kukaan vastaajista ei ilmoita, ettei rahoittaja olisi ollut valmis vakauttamaan rahoitusta.

15. ONKO PÄÄRAHOITTAJA OLLUT VALMIS VAKAUTTAMAAN RAHOITUSTA

n=kaikki vastaajat

13 Maksuvaikeudet ja -järjestelyt

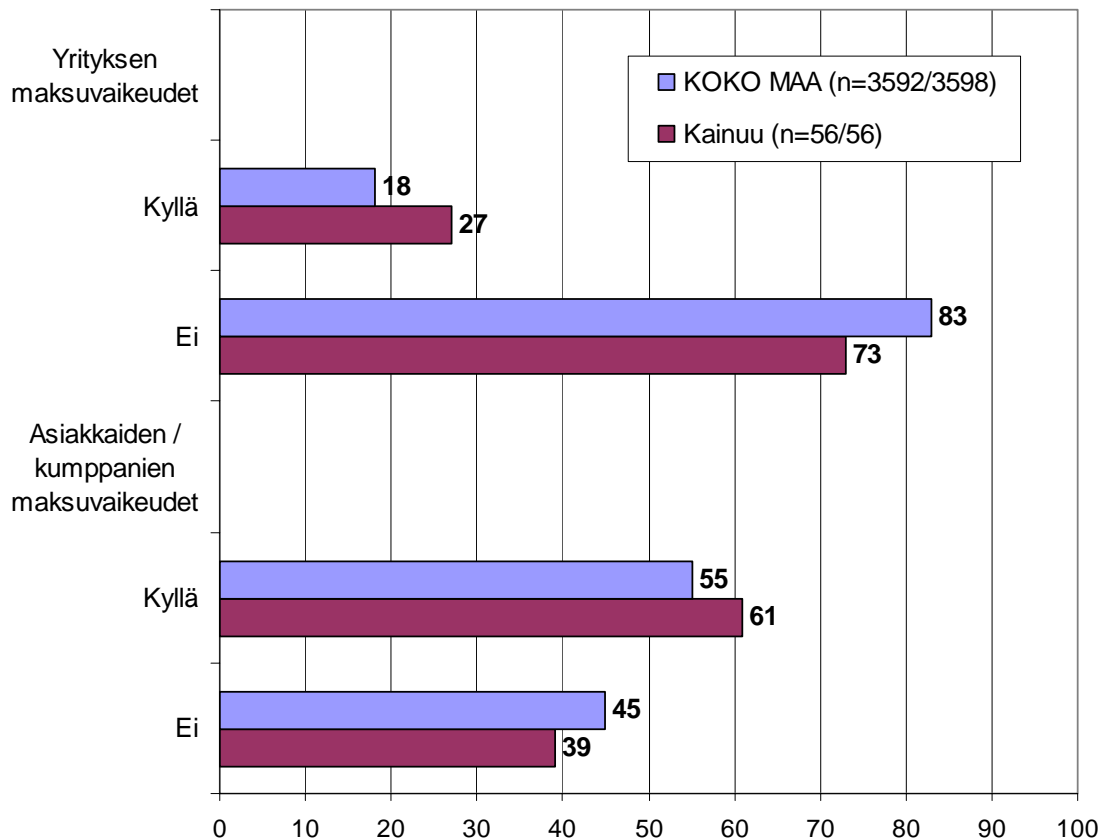
Hieman vajaa viidesosa koko maan pk-yrityksistä ilmoittaa yrityksellä olleen maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana. Alueella puolestaan hieman yli neljäsosa ilmoittaa yrityksellä olleen maksuvaikeuksia.

Yli puolet koko maan ja alueen pk-yrityksistä lisäksi ilmoittaa, että asiakkailta / kumppaneilla on ollut maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana. Asiakkailta / kumppaneilla on ollut useammin maksuvaikeuksia Kainuussa kuin koko maassa keskimäärin.

80 prosenttia koko maan ja 74 prosenttia alueen niistä yrityksistä, jotka ilmoittavat asiakkailta / kumppaneilla olleen maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana ilmoittaa, että asiakkailta / kumppaneilla on ollut maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana vuodentakaista enemmän.

16. MAKSUVAIKEUDET YRITYKSELLÄ JA ASIAKKAILLA / KUMPPANEILLA

n=kaikki vastaajat

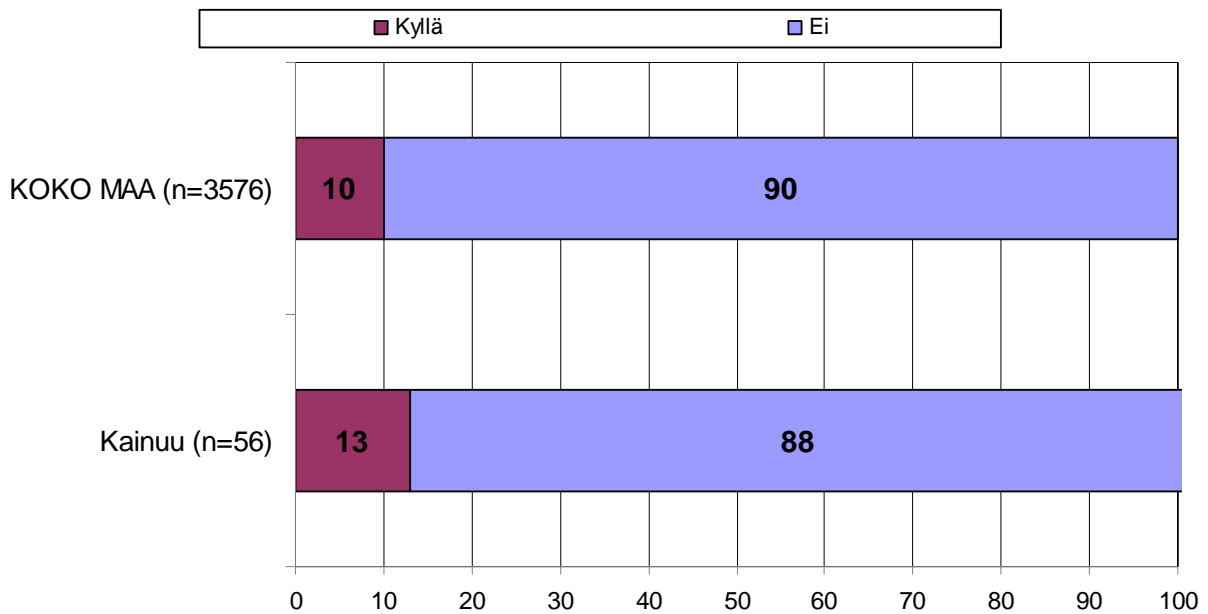

Kymmenesosa koko maan ja hieman yli kymmenesosa alueen pk-yrityksistä ilmoittaa, että maksujärjestelyihin on ollut tarvetta verottajan kanssa viimeisen kuuden kuukauden aikana.

Alueella on ollut hieman useammin tarvetta maksujärjestelyille verottajan kanssa kuin koko maassa keskimäärin.

17. TARVE MAKSUJÄRJESTELYIHIN VEROTTAJAN KANSSA

n=kaikki vastaajat

Pääkonttorit

- **Helsinki**
Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220
- **Kuopio**
Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240
- Finnvera Oyj • valtakunnallinen vaihde 0204 6011
www.finnvera.fi

Aluekonttorit

- **Helsinki**
Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 3401
 - **Joensuu**
Torikatu 9 A, 80100 Joensuu
Faksi 020 460 2163
 - **Jyväskylä**
Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
Faksi 020 460 2299
 - **Kajaani**
Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Faksi 020 460 3899
 - **Kuopio**
Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3330
 - **Lahti**
Laiturikatu 2, 5. kerros, 15140 Lahti
Faksi 020 460 2249
 - **Lappeenranta**
Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
Faksi 020 460 2149
 - **Mikkeli**
Linnankatu 5, 50100 Mikkeli
Faksi 020 460 3690
 - **Oulu**
Asemakatu 37, 90100 Oulu
Faksi 020 460 3944
 - **Pori**
Valtakatu 6, 28100 Pori
Faksi 020 460 2349
 - **Rovaniemi**
Maakuntakatu 10 • PL 8151, 96101 Rovaniemi
Faksi 020 460 2099
 - **Seinäjoki**
Kauppatori 1 – 3, 60100 Seinäjoki
Faksi 020 460 2399
 - **Tampere**
Hämeenkatu 9 • PL 559, 33101 Tampere
Faksi 020 460 3711
 - **Turku**
Eerikinkatu 2, 20100 Turku
Faksi 020 460 3649
 - **Vaasa**
Pitkäkatu 55, 65100 Vaasa
Faksi 020 460 3849
- Pietarin-edustusto
- **Finnveran Pietarin edustusto**
Finnish-Russian Innovation Center
Business Center Apollo, office 500
Dobrolyubova Prospect 8
St. Petersburg 197198
Russia
Puhelin +7 812 335 2234
Faksi +7 812 335 2236

- Mannerheimintie 76 A
PL 999, 00101 Helsinki
Puhelin (09) 229 221, faksi (09) 2292 2980
www.yrittajat.fi
- **Etelä-Karjalan Yrittäjät**
Kauppakatu 40 D, 53100 Lappeenranta
puhelin 0104 701 100, faksi 0104 701 102
www.yrittajat.fi/etelakarjala
- **Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät**
Alvar Aallon katu 3, 60100 Seinäjoki
puhelin (06) 420 5000, faksi (06) 420 5001
www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa
- **Etelä-Savon Yrittäjät**
Patteristonkatu 2 C, 50100 Mikkeli
puhelin (015) 151 684, faksi (015) 760 0950
www.yrittajat.fi/etelasavo
- **Helsingin Yrittäjät**
Lastenkodinkuja 1 A 4, 3. krs., 00180 Helsinki
puhelin 010 841 3020, faksi (09) 622 3385
www.yrittajat.fi/helsinki
- **Hämeen Yrittäjät**
Sibeliuksenkatu 11 A, 13100 Hämeenlinna
puhelin (03) 682 1153, faksi (03) 682 1561
www.yrittajat.fi/hame
- **Kainuun Yrittäjät**
Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
puhelin 010 387 7870, faksi (08) 613 0934
www.yrittajat.fi/kainuu
- **Keski-Pohjanmaan Yrittäjät**
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
puhelin (06) 831 5292, faksi (06) 822 3760
www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa
- **Keski-Suomen Yrittäjät**
Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
puhelin 010 425 9200, faksi 010 425 9210
www.yrittajat.fi/keskisuomi
- **Kymen Yrittäjät**
Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
puhelin (05) 544 3030, faksi (05) 535 4315
www.yrittajat.fi/kymi
- **Lapin Yrittäjät**
Maakuntakatu 16, 96200 Rovaniemi
puhelin 0400 392 139, faksi (016) 420 0630
www.yrittajat.fi/lappi
- **Länsipohjan Yrittäjät**
Valtakatu 5, 94100 Kemi
puhelin (016) 221 701, faksi (016) 221 713
www.yrittajat.fi/lansipohja
- **Pirkanmaan Yrittäjät**
Kehräsaari B-rappu, PL 7, 33210 Tampere
puhelin (03) 251 6500, faksi (03) 251 6516
www.yrittajat.fi/pirkanmaa
- **Pohjois-Karjalan Yrittäjät**
Kauppakatu 17 A, 80100 Joensuu
puhelin 010 470 7600
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala
- **Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät**
Uusikatu 64 A 2. krs., 90100 Oulu
puhelin (08) 311 4677, faksi (08) 371 227
www.yrittajat.fi/pohjoispohjanmaa
- **Päijät-Hämeen Yrittäjät**
Rautatienkatu 20 B 4, 15110 Lahti
puhelin (03) 782 9866, faksi (03) 782 1718
www.yrittajat.fi/paijathame
- **Pääkaupunkiseudun Yrittäjät**
Tekniikantie 12, 02150 Espoo
puhelin 010 422 1400, faksi (09) 2517 2200
www.yrittajat.fi/paakaupunkiseutu
- **Rannikko-Pohjanmaan Yrittäjät**
Hietasaarenkatu 6, PL 289, 65101 Vaasa
puhelin (06) 356 0800, faksi (06) 356 0815
www.yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa
- **Satakunnan Yrittäjät**
Isolinnankatu 24, PL 45, 28101 Pori
puhelin (02) 634 9900, faksi (02) 634 9901
www.yrittajat.fi/satakunta
- **Savon Yrittäjät**
Haapaniemenkatu 40, 70110 Kuopio
puhelin (017) 368 0500, faksi (017) 368 0506
www.yrittajat.fi/savo
- **Uudenmaan Yrittäjät**
Rantakatu 1, 2. kerros, 04400 Järvenpää
puhelin (09) 274 5420, faksi (09) 622 3381
www.yrittajat.fi/uusimaa
- **Varsinais-Suomen Yrittäjät**
Brahenskatu 20, 20100 Turku
puhelin (02) 275 7100, faksi (02) 232 8272
www.yrittajat.fi/varsinaissuomi

Suomen Yrittäjät
Kainuun Yrittäjät

Suomen Yrittäjät
Mannerheimintie 76 A
PL 999, 00101 Helsinki
puhelin (09) 229 221
faksi (09) 2292 2980
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi

Kainuun Yrittäjät
Kauppakatu 26 A
87100 Kajaani
puhelin 010 387 7870
faksi (08) 613 0934
www.yrittajat.fi/kainuu

FINNVERA

Finnvera Oyj
Valtakunnallinen vaihde: 2024 6011
www.finnvera.fi
Helsinki
Eteläesplanadi 8
PL 1010, 00101 Helsinki
faksi 020 460 7220

Kuopio
Haapaniemenkatu 40
PL 1127, 70111 Kuopio
faksi 020 460 3240